

Mondiale dreigingen

Timo Kansil

Joery Matthys

Peter De Buysscher

(eds.)

Cahiers Politiestudies

De Cahiers Politiestudies is een wetenschappelijke kwartaalreeks, die zich richt op hoogstaande, kwalitatieve bijdragen over politionele vraagstukken en fenomenen die de politie interesseren. De kwartaalreeks is multidisciplinair opgezet, waarbij criminologen een prominente plaats krijgen naast andere disciplines. In deze reeks vinden Nederlandstalige bijdragen hun plaats. De reeks wordt begeleid door een editorial board die waakt over de kwaliteit van de ingediende manuscripten dankzij een double blind peer review-procedure. De kernredactie ontwikkelt een proactief beleid met het oog op het samenstellen van thematische volumes in samenspraak met ad-hoc-gastredacteuren die aangezocht worden in België en Nederland.

Cahiers Politiestudies
Jaargang 2026/1, nr. 78
Mondiale dreigingen
Timo Kansil, Joery Matthys & Peter De Buyscher (eds.)

Gompel&Svacina, 2026
181 pag. – 17 × 24 cm
ISBN 978-94-6371-604-8
D/2026/14.401/7
NUR 824

Abonnement Cahiers Politiestudies

Het abonnement loopt per kalenderjaar en wordt automatisch verlengd, behoudens opzegging voor 1 december van de lopende jaargang.

CPS-abonnement: € 159,10 + € 19,90 eenmalige verzendkost. Los exemplaar (gedrukt): € 39. Los exemplaar (e-book pdf): € 29,25. Alle prijzen incl. btw.

Een abonnement aanvragen of een los exemplaar bestellen kan via www.gompel-svacina.eu.

© 2026 Gompel&Svacina

Behoudens de uitdrukkelijk bij de wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

Gompel&Svacina Uitgevers
Timmerwerfstraat 40, B-2000 Antwerpen, info@gompel-svacina.be
Rietveldenweg 60, NL-5222 AS 's-Hertogenbosch, info@gompel-svacina.nl
www.gompel-svacina.eu

Inhoudsopgave

Editoriaal

- Mondiale dreigingen 7
Timo Kansil, Joery Matthys en Peter De Buysscher

Artikels

- Tussen oorlog en vrede 17
Wereldwijde hybride dreigingen en hun gevolgen voor de politiefunctie
Monica den Boer
- Climatisation of Police and Policing 37
Rethinking Police Tasks, Roles and Attitudes in the Age of Climate Crisis
Anna Matczak, Hüseyin Akdogan and Zarin Hussain
- Mondiale dreiging, lokale gevolgen 57
Impact van klimaatverandering op de politie
Ingelou Sybrandij en Sara Jahfari
- 3D-Printed Firearms and Right-Wing Extremism 71
Evidence from 55 Cases and Implications for Policing
Yannick Veilleux-Lepage
- De internationale politiesamenwerking tegen de georganiseerde criminaliteit 101
Uitdagingen in een veranderende geopolitieke en technologische context
Peter De Buysscher
- De Verenigde Naties en de dreiging van de georganiseerde criminaliteit 135
Peter Slort

Terrorisme in een geglobaliseerde wereld	161
Waakzaamheid en aanpassing aan de transnationale dreigingen	
<i>Kevin Volon</i>	

Timo Kansil¹, Joery Matthys² en Peter De Buysscher³, gasteditoren

---

Gebeurtenissen elders in de wereld hebben directe gevolgen voor België en Nederland. Dat geldt in het bijzonder voor mondiale dreigingen, zoals internationale situaties van oorlog en vrede, klimaatverandering, georganiseerde criminaliteit en terrorisme. Hoewel zij een globale scope hebben, zijn de gevolgen op alle schaalniveaus voelbaar, tot het lokale toe. Dit betekent dat ook de politie in haar reactie gebruik moet maken van verschillende werkwijzen en moet ageren op deze verschillende niveaus. Een slimme aanpak is verbindingen te vinden in de diverse facetten van het politiewerk. Een goed voorbeeld is terrorismebestrijding, waar het lokale gebiedsgebonden werk de onderbouwing vormt van zowel nationale veiligheidstaken als internationale samenwerking. In dit Cahier gaan we hier verder op in. Daarbij is de vraag hoe een mondiale dreiging moet worden begrepen, welke gevolgen deze voor de veiligheid in België en Nederland heeft en welke combinatie van activiteiten door de politie moet worden ingezet om met deze dreigingen om te gaan. Deze drie elementen worden in dit editoriaal toegelicht. Vervolgens worden de artikelen geïntroduceerd, waarin verschillende mondiale dreigingen worden besproken.

1. Mondiale dreigingen begrijpen

Een dreiging is geen vanzelfsprekend gegeven. Het is een combinatie van gebeurtenissen en voorspellingen. Wanneer ernstige gebeurtenissen plaatsvinden, voedt dat de verwachting dat er nog meer van deze activiteiten zich

---

¹ Timo Kansil is directeur Operatiën bij de Nationale Politie.

² Joery Matthys is universitair docent Politiestudies aan het Institute of Security and Global Affairs van de Universiteit Leiden.

³ Peter De Buysscher is directeur van de directie van de internationale politiesamenwerking van de Federale Politie en lid van de raad van bestuur Europol. Van 2022-2025 was hij vicepresident van INTERPOL.

zullen voltrekken. Dat wordt vergezeld met de voorspelling wat er zal gebeuren als er geen maatregelen worden genomen om die dreiging aan te pakken, maar ook met de voorspelling hoe maatregelen de dreiging zullen verminderen (Buzan, Waeber & De Wilde, 1998, p. 32). Een mondiale dreiging voegt hier een element aan toe, namelijk dat de oorzaak van de dreiging zich ofwel niet beperkt tot een bepaalde locatie, en/of dat de dreiging ook gevolgen heeft buiten waar zij zich specifiek manifesteert. Processen van globalisering kunnen een katalyserende werking hebben op deze verspreiding (Leonard, 2021), bijvoorbeeld doordat criminelen zich makkelijk verplaatsen of een virus zich snel verspreidt. Een ander voorbeeld is de inval van Rusland in Oekraïne. Deze gebeurtenis is niet alleen ernstig voor Oekraïne zelf, met andere woorden: er zijn gevolgen buiten waar de dreiging zich initieel manifesteerde. Het leidde tevens tot de verwachting dat de Russische president in de toekomst nog meer Europese landen kan binnenvallen. Er werden verder voorspellingen gemaakt wat er zou gebeuren indien de Europese landen hier niet op zouden reageren, maar evenzeer werd er gewaarschuwd voor de gevolgen van het wel ter hulp schieten van het aangevallen land. Een laatste element is dat deze verbindingen tussen allerlei geografische locaties maken dat een mondiale dreiging tevens niet op één enkele plaats kan worden bestreden. Met andere woorden: oorzaak, gevolg én bestrijding hebben een territoriale spreiding.

Dit betekent echter niet dat er eenduidig het etiket mondiaal kan worden geplakt op verschillende dreigingen: het begrip kent in dit verband verschillende gedaanten. Zo is het de vraag of een dreiging overal in de wereld aan de orde moet zijn of dat het vooral op veel verschillende plekken aanwezig moet zijn (Western, 2016). Klimaatverandering is een voorbeeld van het eerste, want de opwarming van de aarde vindt overal plaats. Terrorisme is een voorbeeld van het tweede; aanslagen doen zich op allerlei plekken voor, maar niet op alle plekken in de wereld. Dat raakt ook het punt dat het gebruik van het begrip mondiaal een kwestie van perspectief is. De internationale politieke en politie-professionele orde kent onmiskenbaar een westerse architectuur. Deze wordt vaak mondiaal genoemd, maar nieuw opgekomen machten stellen daar soms een ander begrip van mondiaal tegenover. Zo definieert de Chinese president het begrip globalisering op een nieuwe wijze (Kansil, 2018). Een treffend voorbeeld hiervan is opnieuw de inval van Rusland in Oekraïne: buiten het Westen wordt dit veelal als een regionaal veiligheidsissue gezien, terwijl het hier als een schoolvoorbeeld gezien wordt van een mondiale dreiging.

De reactie van bestuurders, veiligheidsprofessionals en het publiek op gebeurtenissen definieert dus wat als (mondiale) dreiging wordt gezien en wat niet. Die reactie definieert eveneens hoe ernstig de dreiging wordt genomen, en wie (of wat) als het slachtoffer van de dreiging gepercipieerd wordt. Op dit moment zijn er heel wat gebeurtenissen op de mondiale schaal die worden

begrepen als een dreiging. Het benoemen van vele verschillende dreigingen naar aanleiding van ernstige gebeurtenissen past in deze tijd waarin vele zaken als veiligheidsonderwerp worden begrepen. Bauman spreekt in dat verband van grote onzekerheden die maken dat mensen zich ten diepste onveilig voelen (Bauman, 2011). Een versterkende factor is wat door Beck (1992) gedefinieerd werd als de *risk society*: in de laatste decennia zijn de risico's in onze maatschappij langs de ene kant vermenigvuldigd, maar langs de andere kant wordt er minder en minder geaccepteerd dat er risico's zijn. Er zijn inderdaad huidig legio risico's, van overstromingen tot nucleaire rampen, van geweld op straat tot ondermijnende criminaliteit en van terroristische aanslagen tot militaire en hybride aanvallen. Toch moet er nog een element toegevoegd worden om van een risico naar een dreiging te gaan. Het eerste is een mogelijke onveiligheid, het laatste is veel gericht en maakt het risico tastbaar en specifiek. Dit betekent dat als een risico opgewaarderd wordt tot een (mondiale) dreiging, er haast automatisch een oproep is tot actie.

2. Gevolgen van mondiale dreigingen in België en Nederland

De vraag naar de gevolgen in België en Nederland gaat over hoe mondiale dreigingen zich ook op andere schaalniveaus manifesteren. Tegenover het grootste niveau van de gehele wereld staat het microniveau van het individu. Daartussen zijn er schematisch de volgende schaalniveaus te onderscheiden. De wereld is verdeeld in regio's zoals Europa en Azië. Daarbinnen is er het nationale niveau dat bestaat uit landen. Binnen landen zijn er regio's, zoals gewesten en provincies, en nog weer een kleinere schaal betreft het lokale niveau van gemeenten. Een mondiale dreiging kan dus tegelijkertijd als een dreiging voor één of meer andere schaalniveaus worden begrepen. Het voorbeeld daarvan is het coronavirus, dat kort na de uitbraak op alle voornoemde schaalniveaus als dreiging werd benoemd; COVID-19 was wereldwijd en persoonlijk en raakte alle daartussen liggende schaalniveaus.

Het vertalen van mondiale dreigingen naar het nationale niveau heeft een politiek karakter. Bestuurders op elk schaalniveau geven hun eigen invulling van een dreiging en wat aan die dreiging gedaan kan worden. Ook in dit opzicht is de COVID-19-crisis een interessant voorbeeld. Verschillende regeringen kozen een andere aanpak, mede op basis van een anders benoemde dreiging van corona. Dit leidde dan ook tot een andere impact van het virus in termen van dodelijke slachtoffers (Roberts, 2023, p. 144). Bestuurders duiden een dreiging dus als iets dat ver weg is of dichtbij. Ver weg houdt in dat er nog weinig aan hoeft te worden gedaan. Maar dichtbij vraagt om actie. De mondiale dreiging is dan voelbaar in de eigen omgeving en ineens heel tastbaar. Er moet dan worden gehandeld. In bestuurlijke bewoordingen gaat het om het ontkoppelen of juist verbinden – of zelfs integreren – van schaalniveaus. Bij ontkoppeling wordt er in

een zeker isolement gehandeld op het eigen schaalniveau. Bij verbinding worden afhankelijkheden gezien. Een voorbeeld hiervan is *multi-level governance*, waar schaalniveaus in samenhang een probleem aanpakken (Scholten, 2013).

De afgelopen jaren is de belangrijkste trend in België en Nederland de groeiende aandacht voor nationale veiligheid. Gezien de grote verscheidenheid van de dreigingen is er in beide landen een samenspel van politiek en veiligheidsprofessionals bij het duiden van dreigingen en het bepalen van de aanpak. Zo is bijvoorbeeld in België en Nederland in achterliggende jaren een aantal nationale veiligheidsstrategieën vastgesteld (Kabinetschef van de Eerste Minister, 2021; Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, 2023). Ook bestaat in België al langer een nationale veiligheidsraad en is een dergelijk instituut in 2023 in Nederland opgericht. Deze aandacht voor nationale veiligheid is te begrijpen als een scharnierpunt tussen enerzijds allerlei mondiale en internationale dreigingen en anderzijds de aanpak op het nationale en lokale schaalniveau. Het is dus een trend die de verbindingen tussen schaalniveaus benadrukt met een dominante rol voor het nationale niveau.

3. Aanpak van de politie tegenover mondiale dreigingen

In deze context van politiek en veiligheidsprofessionals wordt bepaald welke dreiging door nationale, regionale of lokale politiediensten moet worden aangepakt. Dat gebeurt op basis van de taak en rol van de politie. Die taak is anders dan die van defensie en veiligheids- en inlichtingendiensten, maar door de veelheid aan benoemde mondiale dreigingen met nationale consequenties hebben politiediensten steeds meer aandacht voor deze mondiale vraagstukken. Gezien de eerder genoemde aandacht voor nationale veiligheid is de perceptie dat deze mondiale dreigingen een meer statelijk karakter hebben. Er kan daarbij gedacht worden aan zaken als cybercriminaliteit, georganiseerde criminaliteit en terrorisme, die om meer capaciteit vragen. Dat maakt hen tot voorwerp van actie voor de federale politie in België en de landelijke eenheden in Nederland. Deze zijn anders van aard dan het lokale politiewerk dat zich primair richt op de samenleving. Waar mogelijk is er wel verbinding met de aanpak op lokaal niveau, vanuit de gedachte van de afhankelijkheden tussen deze schaalniveaus. Zo kan de wijkagent eerste tekenen van radicalisering signaleren en dat ter sprake brengen.

Ook op het Europese en internationale schaalniveau werkt de politie samen. Dat kan tussen twee of meer landen zijn in de vorm van informatie-uitwisseling of een gemeenschappelijk onderzoek, en dit gebeurt ook in België en Nederland. Daarnaast zijn er de politieorganisaties Europol en INTERPOL. Beide hebben geen doorzettingsmacht om opsporingsonderzoeken te starten. Europol en INTERPOL hebben vooral een mandaat wat betreft informatie-uitwisseling

en analyse. Ze zijn dan ook bij uitstek de politieorganisaties die mondiale dreigingen kunnen benoemen, analyseren en de nationale politiediensten kunnen oproepen deze dreigingen aan te pakken. Europol kent daartoe *Threat assessments* zoals die over georganiseerde criminaliteit (Europol, 2025). INTERPOL agendeert onderwerpen die in Nederland en België niet altijd hoog op de agenda staan. Voorbeeld daarvan is dat INTERPOL al jaren aandacht vraagt voor *environmental crime* in de vorm van de smokkel en handel van bedreigde diersoorten (INTERPOL, 2025).

Politiediensten in België en Nederland hebben dus twee manieren waarop mondiale dreigingen kunnen worden aangepakt. De eerste manier is dat mondiale dreigingen worden vertaald naar nationale, regionale en lokale dreigingen en dat de aanpak op elk van deze niveaus plaatsvindt. De tweede manier is samenwerking op het Europese en mondiale niveau in bi- en multilaterale verbanden. Zoals eerder aangehaald, is er op dit moment proliferatie van gebeurtenissen die geclassificeerd worden als mondiale dreigingen, evenzeer met impact in België en Nederland. Zowel diversiteit als omvang van deze gebeurtenissen groeien. Het is aan politiediensten om af te wegen of hun aanpak op dit terrein in de toekomst voldoende zal zijn of aangepast moet worden. De verschillende artikelen geven een aantal ideeën.

4. Inhoud van de artikelen in dit Cahier

De artikelen in dit Cahier zijn gegroepeerd naar de types van mondiale dreiging die in de bijdragen aan de orde komen. Het eerste artikel gaat over hybride dreigingen en is van de hand van Monica den Boer, hoogleraar Militaire Politie Operaties aan de Nederlandse Defensie Academie en bijzonder hoogleraar Politiestudies aan de Universiteit Leiden. Zij gaat in op hybride dreigingen die ontwrichtend kunnen zijn voor staat, maatschappij, economie en cultuur, en die zich afspelen in de verbinding tussen de verschillende eerder genoemde schaalniveaus. Zij reflecteert daarbij in eerste instantie op wat veiligheidsorganisaties kunnen doen om zich voor te bereiden op de dreigingen. Dat gaat van professionele skills opbouwen tot een meer algemene strategische bezinning over de interne en externe omgeving van de organisatie. De aandacht gaat daarbij niet enkel naar een efficiënte aanpak, maar evenzeer naar één die in lijn is met de principes van onze democratische rechtsstaat.

Vervolgens wordt in een tweetal artikelen ingegaan op de dreiging die ontstaat door het klimaat. Eerst is er een wetenschappelijke bijdrage van de hand van de Haagse Hogeschool. Anna Matczak is docent-onderzoeker Vergelijkende Criminologie, Hüseyin Akdogan is docent-onderzoeker Bestuurskunde en Zarin Hussain is junior onderzoeker. Zij gaan in op de taak en rol van de politie binnen wat zij *climate governance* noemen, formele en informele regelgevingsprocessen

door verschillende actoren en organisaties. De politie in Nederland wordt daarbij naar voren geschoven als een organisatie die meer dan politiekorpsen in andere landen het voortouw neemt in strategisch nadenken over het klimaat, zeker in de laatste jaren. Ze gebruiken het *climatization framework* om te onderzoeken hoe klimaatgerelateerde zorgen worden geïntegreerd in institutionele domeinen die voorheen niet gezien werden als relevant voor de klimaatdiscussie. De bedoeling van het artikel is om een onderzoeksagenda naar voren te schuiven, geïllustreerd door twee specifieke voorbeelden van relevante onderzoekstrajecten.

Het tweede artikel over het klimaat is een praktijkbijdrage vanuit Politie Nederland door Ingelou Sybrandij, afdelingshoofd Huisvesting & Services en Duurzaamheid & Milieuveiligheid, en Sara Jahfari, projectleider Klimaatadaptatie en Veiligheid Politie Research. Ook zij belichten de impact van klimaatverandering op de politie, maar de aandacht gaat specifiek uit naar de gevolgen voor het dagelijkse politiewerk. Klimaatverandering heeft zonder twijfel een impact op de Nederlandse maatschappij als resultaat van specifieke weersverschijnselen, bijvoorbeeld extremere hoosbuien en hogere kans op overstromingen. Dat raakt ook het veiligheidsperspectief, dus de politie is zeker aan zet. Hoe beïnvloedt dit de veiligheidsketen? Hoe zal de politie in de toekomst ingezet moeten worden? Om een antwoord te kunnen formuleren op deze vragen worden vergelijkingen gemaakt met militaire en cyberdreigingen. De auteurs reflecteren evenzeer op hoe de klimaatcrisis binnen de Nederlandse politie geagendeerd en uitgewerkt wordt.

De eerste drie artikelen van het Cahier behandelen zodoende mondiale dreigingen die op vele verschillende manieren vorm krijgen. De laatste vier artikelen concentreren zich op specifieke dreigingen: het gebruik van 3D-geprinte vuurwapens, georganiseerde criminaliteit, en terrorisme. Eerst is er Yannick Veilleux Lepage, universitair hoofddocent aan de Koninklijke Militaire Academie van Canada. Hij presenteert in een Engelstalige bijdrage zijn onderzoek over het gebruik van 3D-geprinte vuurwapens door rechts-extremistische groeperingen. Uit een analyse van 55 zaken uit de periode 2017-2025 waarbij personen die banden hebben met gewelddadig rechtsextremisme 3D-geprinte vuurwapens of onderdelen bezaten, extrapoleert hij een aantal conclusies. Ten eerste neemt het aantal incidenten sterk toe na 2020. Er zijn ook nationale verschillen, waarbij er in de Verenigde Staten geprinte wapenkits gevonden worden die een aanvulling vormen op bestaande wapens, terwijl er in Europa, en meer bepaald in het Verenigd Koninkrijk, meer sprake is van volledig geprinte en hybride ontwerpen. De strengere regelgeving zit daar voor iets tussen. De wapens worden vaak geprint met als doel om een aanval uit te voeren op personen of publieke instellingen, waarbij het plan veelal is om ook conventionele wapens en/of explosieven in te zetten. Aangezien deze problematiek duidelijk in opwaartse lijn zit en de verspreiding van de

blauwdrukken voor deze wapens online gebeurt, heeft dit gevolgen voor onder andere grensoverschrijdende informatie-uitwisseling en de ontwikkeling van proportionele juridische instrumenten om deze wapens tegen te gaan op zowel Europees als internationaal niveau.

De mondiale dreiging die uitgaat van de georganiseerde criminaliteit wordt vanuit twee perspectieven beschreven. Ten eerste gaat Peter De Buyscher, directeur van de directie internationale politiesamenwerking van de Belgische Federale Politie en lid van de raad van bestuur van Europol, in op de internationale politiesamenwerking. Net als de bijdrage van Monica den Boer over hybride dreigingen richt hij zich daarbij zowel op de dreiging van georganiseerde criminaliteit op onze samenleving, de mogelijkheden om hier iets tegen te doen, als op de risico's die er zijn door de keuze van aanpak door politiediensten. Hij belicht hoe de huidige geopolitieke omstandigheden criminele organisaties kunnen faciliteren door opportunititeiten te vergroten en internationale politiesamenwerking te hinderen. Verder worden drie recente evoluties uitgewerkt: de veranderende omgeving binnen de multilaterale politieorganisatie INTERPOL, de kansen die nieuwe technologieën bieden aan politiediensten maar paradoxaal genoeg ook aan criminele organisaties, en de invloed van wat de auteur de 'globale waarheidscrisis' noemt.

Het tweede artikel rond georganiseerde misdaad bekijkt het fenomeen vanuit de rol van de Verenigde Naties. Peter Slort is Commissaris van Politie en werkzaam als politieadviseur op de Permanente Vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden bij de Verenigde Naties in New York. Hoewel de Verenigde Naties vaak gezien worden als een internationale organisatie die zich bezighoudt met conflicten tussen landen, speelt het evenzeer een belangrijke rol in de bestrijding van criminaliteit. *Sustainable Development Goal 16* richt zich met name op "vrede, justitie en sterke publieke diensten". Dit resulteert in oproepen tot preventieve acties (wegnemen redenen voor crimineel gedrag), maar ook tot het bevorderen van politiesamenwerking tussen de lidstaten op verschillende manieren. Het artikel geeft een overzicht van de geschiedenis van de Verenigde Naties, met initieel weinig aandacht voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit. De duidelijke verbanden tussen gewapende conflicten en georganiseerde misdaad zorgen echter voor een kentering. Momenteel zijn er diverse verdragen en commissies binnen de Verenigde Naties die actief bijdragen aan deze bestrijding, waar het artikel ook op ingaat, alsook de blijvende relevantie van het behouden van een strategische rol door de Nederlandse politie bij de organisatie.

De laatste mondiale dreiging die wordt besproken is terrorisme. De auteur, Kevin Volon, is strategisch analist bij het Belgische Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD). Hoewel eerder besproken mondiale dreigingen

meer aandacht gekregen hebben op het internationale toneel, is de terreurdreiging niet verdwenen. Integendeel, door de recente evoluties, beschreven in het artikel, is het gevaar mogelijk zelfs groter geworden, want moeilijker te voorspellen. Extremisme is jammer genoeg meer divers geworden en maakt gebruik van andere dreigingen, zoals internationale crisissen, om aan kracht te winnen. Zoals het artikel over 3D-geprinte wapens ook al naar voren schoof, kunnen alledaagse technologieën ook ingeschakeld worden voor gebruik door terroristische individuen of groepen. Het artikel maakt duidelijk dat de publieke diensten die instaan voor preventie, opsporing en interventie van belang blijven, en dat coördinatie noodzakelijk is. Want hoewel de complexiteit groter geworden is, blijft het toch mogelijk om terroristische motieven te begrijpen en de veerkracht van de maatschappij daardoor te vergroten.

5. Tot slot

De mondiale dreigingen die in dit boek beschreven worden, hebben op een steeds directere manier een weerslag op de operationele werkelijkheid van nationale politiediensten. Fenomenen als hybride dreigingen, georganiseerde misdaad en klimaatverandering ondermijnen het traditionele onderscheid tussen interne en externe veiligheid en tussen lokale en nationale politietaken. Hierdoor ontstaan nieuwe verwachtingen ten aanzien van de rol en verantwoordelijkheid van de politie. Dit Cahier toont dat deze rollen en verantwoordelijkheden zowel analytisch als normatief moeten worden bekeken: even belangrijk als de efficiëntie van de aanpak is de manier waarop dit moet gebeuren, in lijn met de principes van de democratische rechtsstaat. Door samen te werken met andere actoren in het binnenland, maar ook door internationale politiesamenwerking is het mogelijk om deze dreigingen het hoofd te bieden.

Bibliografie

- BAUMAN, Z. (2011). *Vloeibare tijden. Leven in een eeuw van onzekerheid*. Uitgeverij Klement.
- BECK, U. (1992). *Risk Society: Towards a New Modernity*. Sage.
- BUZAN, B., WAEVER, O. & DE WILDE, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers.
- EUROPOL. (2025). *European Union serious and organised crime threat assessment 2025: The changing DNA of serious and organised crime (EU-SOCTA 2025)*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2813/0758057>.
- INTERPOL. (2025). *Environmental crime*. Geraadpleegd op 24 december 2025 van <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime>.
- KABINETSCHEF VAN DE EERSTE MINISTER (2021). *Nationale veiligheidsstrategie*. Strategisch Comité Inlichtingen en Veiligheid.
- KANSIL, T. (2018). Globalisering reframed: Interpol in een veranderende wereldorde. In A. Schmidt, T. Kansil, P. Ponsaers, & W. Bruggeman (Eds.), *Cahiers Politiestudies: Globalisering* (pp. 45–63). Gompel&Svacina.

- LEONARD, M. (2021). *The Age of Unpeace. How Connectivity Causes Conflict*. Bantam Press.
- NATIONAAL COÖRDINATOR TERRORISMEBESTRIJDING EN VEILIGHEID (2023). *De Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden*. Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- ROBERTS, A. (2023). *Superstates. Empires of the Twenty-First Century*. Polity Press.
- SCHOLTEN, P.W.A. (2013). Agenda Dynamics and the Multi-Level Governance of Migrant Integration. The case of Dutch migrant integration policies, *Policy Sciences*, 46, 217-236.
- WESTERN, J. (2016). What Is Global in Global Security Studies? *Journal of Global Security Studies*, 1(1), 99-101.